

Dekanat Wołkowysk Kościół w Wołkowysku został założony w latach 1400. przez wielkiego księcia WKL Witolda, który uposażył parafię wsią Jasienowica. Pierwotnie kościół był konsekrowany pod tytułem św. Mikołaja. Drewniany budynek świątyni był palony przez Krzyżaków (1409 r., 1413 r.) i Tatarów (1504 r.), ale na nowo odbudowywał się dzięki królewskim, magnackim i szlacheckim funduszom. Fundusz Witolda został pomnożony przez królów Kazimierza i Aleksandra Jagiellonów. W roku 1511. król Zygmunt I stwierdził fundusz i nadał kościołowi status fary, oprócz tego w 1516 r. on wyzwolił od podatków należącą kościołowi karczmę. W 1523 r. kanonik wileński ks. Wacław Czyrka zapisał na farę wołkowyską swój majątek dziedziczny Kupaliscze oraz karczmę w Wołkowysku. †

W XVII w. wnętrza drewnianej fary były ozdobione trzema ołtarzami. Ołtarz główny (w 1633 r. wspomina się jako nowy) był trzykondygnacyjny, w jego centrum mieściło się Ukrzyżowanie, u góry – obrazy Zmartwychwstania Jezusa oraz Koronacji Matki Bożej. Ołtarze boczne były dwukondygnacyjne: w lewym umieszczono obrazy Zwiastowania NMP i Przemienienia Pańskiego, w prawym – Wniebowzięcia NMP oraz Trójcy Przenajświętszej. Później miejsce w głównym ołtarzu zajmował łaskami słynący obraz Matki Bożej z Dzieciątkiem, upiękuszony srebrnymi koronami i złotym sercem na piersi Matki Bożej oraz odznaczony 41 wotami. Wzdłuż prawej ściany kościoła wznosiły się chory. W dzwonnicy znajdowały się 3 dzwony.

Od roku 1668. przy farze wołkowyskiej jak już czynny wspomina się szpital-przytułek, który parafia utrzymywała z ofiar wiernych. Szpital przerwał swą działalność w pierwszej połowie XIX w. (ostatnie wspomnienie datuje się 1801 r.). Działała też szkoła parafialna (pierwsze wspomnienie – 1633 r., ostatnie – 1823 r.).

Nowy kościół drewniany zaczęto wznosić w 1712 r. z inicjatywy dziekana różańskiego ks. Jana Janowskiego. Była to świątynia o dwu wieżach kryta gontem z sygnaturką nad ołtarzową częścią dachu, nad wejściem na fasadzie głównej znajdował się balkon dla kapeli. Wszystkie ołtarze były trzykondygnacyjne. Ołtarz główny z obrazami Ukrzyżowania, Zmartwychwstania i Zesłania Ducha Świętego został przeniesiony ze starego kościoła; cudowny obraz Matki Bożej był umieszczony w prawym ołtarzu bocznym wraz z obrazami św. Marcina i św. Michała Archaniola; w lewym bocznym ołtarzu znajdowały się obrazy Chrztu Pana, św. Willema oraz św. Barbary.

W 1739 r. kościół spłonął. Za trzy lata, w roku 1742., dzięki staraniom ks. Teodora Kwaszyńskiego (on też 9 września 1745 r. ufundował altarię) została zbudowana ostatnia drewniana fara w Wołkowysku. W 1757 r. sufragan wileński bp Antoni Żółkiewski poświęcił

świątynię pod historycznym tytułem św. Mikołaja. Główną fasadę świątyni upiększały dwie wieże, dach był kryty gontem. Obraz Matki Bożej z Dzieciątkiem ocalał w pożarze i znowu był umieszczony w głównym dwukondygnacyjnym ołtarzu, u góry którego znajdował się tytułowy obraz św. Mikołaja. Ołtarze boczne także teraz zostały dwukondygnacyjnymi: w lewym mieściły się obrazy św. Judy Tadeusza i św. Kazimierza, a w prawym – św. Antoniego i św. Józefa. W latach 1760. na słynący łaskami obraz Matki Bożej pleban wołkowyski ks. Adam Kołataj, prałat kantor katedry wileńskiej, ufundował szykowną srebrną szatę z koronami. Ostatnie obrazy też mieli srebrne aplikacje. Belkę nad prezbiterium wieńczył potężny drewniany Krucyfiks. Na chorach znajdował się ośmiogłosowy pozytyw. Teren kościelny był otoczony ogrodzeniem, w kącie którego stała drewniana dwupoziomowa dzwonnica z trzema dzwonami. Za czasów kompanii 1827 r. kościół był nieznacznie uszkodzony i wkrótce naprawiony.

Nocą z 3 na 4 października 1827 r. kościół spalił się doszczętnie. Na jego fundamentach w ciągu dwóch miesięcy parafianie zbudowali drewniany barak, pokryty strzechą, który 6 grudnia poświęcono pod tytułem św. Mikołaja. Mieścił on dwa czasowe ołtarze. Cudowny obraz Matki Bożej znowu udało się uratować z pożaru, on został umieszczony w ołtarzu bocznym, ołtarz główny był poświęcony Panu Jezusowi. W 1832 r. tu przewieziono część wyposażenia z zamkniętego kościoła franciszkańskiego w Łopienicy: ambonę, feretron, cudowny obraz św. Antoniego i inne.

Już za rok po pożarze ks. Jan Łętowski, ówczesny proboszcz parafii, rozpatrywał pierwsze projekty nowej, tym razem murowanej świątyni. Do realizacji został przyjęty jeden z projektów architekta Aleksandra Gródeckiego, według którego kosztem rodzin Bispingów, Sieheniów, Sliżniów, Jelskich i in., oraz z ofiar licznych parafian została zbudowana świątynia trzynawowa w stylu późnego klasycyzmu. Przy tym kościół został wzniesiony nie na wczesnym miejscu, lecz naprzeciwko, po drugiej stronie Traktu Izabelińskiego (później ul. Kościelna, teraz – Suworowa), tam gdzie kiedyś stała karczma. Prace budowlane rozpoczęto w roku 1841. Latem 1845 r. wzniesione były mury kościoła, a w listopadzie 1846 r. całość została nakryta dachem (na początku gontem, a z 1858 r. – blachą) z wieżyczką. Nowy budynek fary 13 sierpnia 1850 r. konsekrował biskup wileński Wacław Żyliński pod nowym tytułem św. Wacława, ku czci jego św. patrona.

Kościół św. Wacława w tamte czasy stanowił bezapsydową trzynawową prostokątną w podstawie świątynię z dwiema wewnętrznymi piętrowymi zakrystiami. Czworoboczne wieże fasady głównej wybudowano jedynie na wysokość jednego poziomu, po czym ukończono attyką. Szczyt fasady wieńczyła figura Matki Boskiej Niepokalanej, przywieziona z Grodna przez architekta Gródeckiego. On też w 1845 r. demontował pięć starożytnych ołtarzy z zamkniętego kościoła Kanoników Regularnych w Słonimiu, które zostały postawione w nowej farze wołkowyskiej.

Fara wołkowyska. Kościół św. Wacława

Wpisany przez Паводле архіва Гродзенскай дыяцэзіі
12.10.2014 01:00

